

Ξενοφώντος Έλληνικά, 2.3.§51-52

Διευκρίνιση: Οι προτεινόμενες απαντήσεις στις ερμηνευτικές παρατηρήσεις είναι ενδεικτικές. Αξιοποιούνται κατά κύριο λόγο τα ερμηνευτικά σχόλια του σχολικού βιβλίου, καθώς και οι κειμενικές αναφορές. Τόσο οι παρατηρήσεις όσο και οι απαντήσεις λαμβάνουν υπόψη τις επικαιροποιημένες οδηγίες του ΙΕΠ για το σχολικό έτος 2021-22.

2. Προκειμένου να επιτύχει την καταδίκη του Θηραμένη, ο Κριτίας δε διστάζει να κινηθεί με τρόπο ανήθικο και κυνικό. Ειδικότερα, η θανάτωση του Θηραμένη προσκρούει σε ένα σημαντικό εμπόδιο, στη συμπερίληψή του στον κατάλογο των τριών χιλιάδων πολιτών-οπαδών του ολιγαρχικού καθεστώτος για την τύχη των οποίων αποφάσιζαν οι πεντακόσιοι βουλευτές. Έχοντας, όμως, ο Κριτίας αντιληφθεί την προηγούμενη ευμενή στάση των βουλευτών στο πρόσωπο του Θηραμένη και μη μπορώντας να αποδεχθεί το γεγονός αυτό, **εντελώς αυθαίρετα** αποφασίζει τη διαγραφή του τελευταίου από τον συγκεκριμένο κατάλογο και την υπαγωγή του στο καθεστώς που ίσχυε για τους απλούς πολίτες, των οποίων η τύχη κρινόταν αποκλειστικά από τους Τριάκοντα και τα όργανά τους. (μονάδες 5)

Η αυθαιρεσία του Κριτία αποδεικνύει για μία ακόμη φορά την ωμότητα και τον πολιτικό του κυνισμό, αφού δε διστάζει να θανατώσει ακόμη και τους πρώην συντρόφους του, και μάλιστα καταπατώντας νόμους που ο ίδιος έχει θεσπίσει. Πρόκειται για απόλυτη κατάλυση της νομιμότητας, αφού ο Κριτίας εμφανίζεται αδίστακτος και χωρίς ηθικούς φραγμούς, ικανούς να περιστείλουν την υπέρμετρη φιλοδοξία του για την κατάκτηση της εξουσίας και την παραμονή του σε αυτήν. (μονάδες 5)

3. Ο Ξενοφώντας παρουσιάζει με τρόπο ρεαλιστικό αλλά και παραστατικό, την κίνηση του Θηραμένη προς την εστία. Σε μια απέλπιδα προσπάθεια σωτηρίας, ο Θηραμένης **γαντζώνεται** κυριολεκτικά από τον βωμό με ένα άλμα ορμητικό και ταχύ. Η κίνηση αυτή θα πρέπει να ενταχθεί στο πλαίσιο του σεβασμού που έτρεφαν οι αρχαίοι Έλληνες για τον θεσμό του *ικέτη*. Η παραβίαση του ασύλου θεωρούνταν μεγάλη ασέβεια και μόλυνε ολόκληρη την κοινότητα. Επομένως, η τήρηση των θεσμών της ευσέβειας, που αποτελούσε πολιτικό καθήκον, ήταν και η ύστατη ελπίδα του Θηραμένη. (μονάδες 5)

Επιπλέον, η επιλογή του ίδιου του ρήματος με το οποίο αποδίδει ο Ξενοφώντας την κίνηση αυτή (*άνεπήδησεν*) προδίδει την αγωνία του Θηραμένη να σωθεί αλλά και την

ταχύτητα με την οποία υλοποιεί το σχέδιό του, γεγονός που ενισχύεται και από το στιγμιαίο ποιόν ενεργείας. Η ακριβής περιγραφή της κίνησης του Θηραμένη προσδίδει θεατρικότητα στην ιστορική αφήγηση και έντονη δραματικότητα, που θα κορυφωθεί παρακάτω με τη βίαιη απόσπασή του από τον βωμό. (μονάδες 5)

4. Αρχικά, οι δύο άνδρες ήταν φίλοι λόγω της κοινής ιδεολογίας που τους συνέδεε και τους έφερε στο πολιτικό προσκήνιο της Αθήνας. Ο Θηραμένης και ο Κριτίας μαζί με τους υπόλοιπους πολιτικούς τους φίλους κίνησαν τα νήματα, προκειμένου να μεταβληθεί το πολίτευμα, με την ανοχή της Σπάρτης, και να αναρριχηθούν στην εξουσία.

Σταδιακά, οι πρώτες αντιδράσεις από την πλευρά του μετριοπαθούς Θηραμένη για την άδικη και αυθαίρετη καταδίκη αθώων πολιτών προκάλεσαν τριγμούς στους κόλπους των Τριάκοντα και τη δυσaréσκεια του Κριτία για τον τρόπο σκέψης του Θηραμένη (*κ' εγώ κ' εσύ έχουμε πει και κάνει πολλά για ν' αποχτήσουμε δημοτικότητα*). Έτσι εξηγείται και ο απειλητικός τόνος του Κριτία που, ως απόλυτος ηγέτης και αρχηγός των Τριάκοντα στο μεταφρασμένο απόσπασμα, δε διστάζει να συγκρίνει το πολίτευμά τους με μια προσωπική τυραννίδα, για να καταλήξει στην ορθότητα των πολιτικών του επιλογών. Ο Κριτίας χαρακτηρίζεται, με λίγα λόγια, από πολιτικό αμοραλισμό.

Η οριστική ρήξη στις σχέσεις των δύο ανδρών διαφαίνεται στο πρωτότυπο κείμενο, όπου ο Κριτίας, μη αντέχοντας πλέον τους ενδοιασμούς και τις επιφυλάξεις του Θηραμένη, όχι μόνο τον οδηγεί σε δίκη, αλλά προκαλεί και τις συνθήκες εκείνες που θα οδηγήσουν στη θανάτωσή του, αρχικά με την παρουσία των νεαρών μαχαιροφόρων (*οἶδε οἱ ἐφεστηκότες*) και στη συνέχεια με τη διαγραφή του από τον κατάλογο των τριών χιλιάδων πολιτών (*Θηραμένην τουτονὶ ἐξαλείψω ἐκ τοῦ καταλόγου*) και τη βίαιη απομάκρυνσή του από τον βωμό.

6. α. οἶας, τῶνδε, σοί - σοι, οὐτοσί, ἄπερ (μονάδες 5)
β. λέξει-ἐρεῖ, Ἔσται, ἀναπηδήσει, ἰκετεύσει, ἐξαλείψει (μονάδες 5)
7. α. ὄς, οἶδε, μηδένα, τοὺς τριάκοντα, οὔτοι (μονάδες 5)
β. **ἐξαπατωμένους**: Η μετοχή είναι κατηγορηματική από τη μετοχή ὀρών [που προέρχεται από ρήμα αισθήσεως] και έχει ως υποκείμενό της το αντικείμενο της μετοχής (*τοὺς φίλους*), οπότε είναι συνημμένη (μονάδες 3) **Ἀκούσας**: χρονική μετοχή [ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο *ἀνεπήδησεν*] και είναι συνημμένη στο υποκείμενο του ρήματος ὁ *Θηραμένης* (μονάδες 2)

*Οι ενδεικτικές απαντήσεις για τις ερωτήσεις 1,5,8 που αναφέρονται στο ίδιο κείμενο, έχουν διατυπωθεί στο αρχείο με την ονομασία GEL_CLA_AEG_SOLUTION_1_12351.